

De titulo immaculate tribuendo Dⁿⁱ Virgini, non autem Conceptioni
 Verendum est ad Vetus Inquisitionis, cuius arcana consilia ob-
 sequi fideles debent, non scrutari. hoc tamen nonnullos parum
 considerant, proreos scripturae, ac libelli supplices suis, super
 manifestant. Et licet ex utroque Em^o Patrum sapientia, et huius
 Supremi Senatus auctoritas, ut quae unum legem decernant, nec im-
 pugnantem admittant, nec indigeant propugnatae: aliqua
 tamen fratres ordinis Praedicatorum in eundem decreti et solidae
 veritatis obsequium expendenda humiliter proponunt, ut
 subinde colligant, quam natida sint, quae pro eodem decreto
 infringendo congesta fuerit.

Recollendum 2°, quod in re, de qua agitur, plura pro temporum
 circumstantijs a Summis Pontificibus statuta fuerunt, ut a
 definitione abstinere et utramque sententiam in gradu probabi-
 litatis relinquere exiitatas fidelium turbis provide com-
 ponerem. Ante decretum felicis record. Gregor. XV. de off. reci-
 tando sub nomine Conceptionis, recitata a Dominicanis voce
 sanctificationis, ex nominum distinctione inferebatur opi-
 nionum distinctio, ita ut conceptio praetermationem apud
 eius vocis assertores importaret; sanctificatio vero alterius
 sententiam exprimeret. Greg. tunc idem erat apud illos dicitur
 Conceptio, et conceptio Immaculata: et fratres Praedicatorum
 a nomine Conceptionis, et Immaculatae conceptionis aequae
 abstinerebant. Unde Sixtus. IV. Pont. ubi damnat impugna-
 tes recitantes officij Leonardi de Nozarolis nihil de titulo
 ab authore imposto sollicitus fuit; intentum enim Pontifi-
 cis fuit, ut illa sententia non damnaretur, nec officium illud
 recitantes moraliter peccare putarentur, qui deinde coe-

vera summorum Pontif. decreta ad uniusq. sententia proba-
uandam speculatiue dicta adhaerent. Sed cum adhuc ca-
etiam decessum, affirmative opinantibus & Paulo V. h-
tum est.

* 3 Penum (quod spiritus sancti assistentiam summo Pontif. in
regimine mire demonstrat) dum tit. sub Greg. XV.
sonam partis affirmantis praesudicium exprimit, de-
dit utramq. sententiam in sua probabilitate confirmans,
quod fides Praedicatorum, nomine conceptionis, sanctifica-
tionum, aduersarij vero praeservationem.

* 4 Hoc igitur decreto sincere, et ut iacet, inspecto, quo dicitur
inimicitia, ut in officio non alio quam Conceptionis
nomine, falluntur, quia putant Dominicanos tan-
tum nomine sanctificationis abstinere. Decretum
Patris, omnes instruit, omnibus praecipit et non
praeter conceptionem, excludit.

* 5 Eni ergo tempora distinctis necessario attendenda, liquet
idem erat dicere apud plures Conceptio, et Immacu-
lata, ac post Gregorium non idem sonat; ac proinde
sicut 4. alijsq. Pontificibus ante Gregorium d-
tus, quoad titulum Immaculate Conceptionis,
mi fallaciam continent. ex quo patet, quod praeser-
tariorum argumentum a conceptione officij Hugarum
sicut 4. tantum abest, quod urgeat post Gregorium
immo hinc temporibus officium illud videtur
amplius recitandum, quia exprime alio utitur,
tionis nomine, hoc est, praeservationis et immacu-
lationis: Cum enim aens priores corrigantur per

Gregorij. XV. decreto abrogam videam huiusmodi concessio, et
 per consequens poena alias, pro temporis exigentia utrum dicti
 officij improbandis imposita sit argumentis ita evincens.
 Nomen Conceptionis, quo in decreto Gregorij uti debemus, comparatur
 in uterine sententiam regantes immaculatae, ergo non est nomen,
 cui apponendum sit adiectivum Immaculatae; ergo si dixerim
 Conceptione Immaculatae, uti alio nomine, quam Conceptionis. er-
 go si recitem officium Nozarolis, decretum Gregorianum frango.
 Nec valet, quod dicitur, alios Summos Pontifices post Sixtum IV. atq;
 etiam sac. Conc. Trid. Sixto 4. Constitutiones confirmasse; scopus
 enim confirmationum est, ut neutra opinio censurę subiacet
 non autem, ut officium Nozarolis confirmetur. Et quod preter
 hoc attendendum est, simpliciter confirmationes Gregorij cadere
 super his, de quibus ipse aliter expresse disponit. Semper
 Trid. Conc. nihil aliud intendit, quam utramque partem ad-
 huc, indefinitam relinquere, et conventionum occasionem
 reserare sub poenis a Sixto 4. taxatis, non autem approbare
 voluit officium Nozarolis

Hoc patet evidenter, nam sanctorum: Pius V. dum officium
 Nozarolis in reformatione Brevariij in officium Nativitatis
 commutavit. Profitetur expresse in constitutione: Quod
 a nobis & se Concil. Trid. inherere; itaq; recedentes potius a
 Concilio in huiusmodi reformatione; si concilium presens
 officium confirmare voluisset

Addeitur, quod expuncto a Romano Brevario officio predicto
 gratis divulgatum est idem officium a Pio V. in eius vocis
 oraculo fribus Minoribus fuisse concessum; nunquam
 enim huiusmodi oraculi legitimum prodecurunt, aut

proferre possunt documentum; immo ex oculis
officiorum illius ordinis inspectione evidenter con-
cessionem; Lij. V. non includens Rogationis officium
quos annis a morte Lij. V. transactis quodammodo
impressis dicti officij oculis predictis insignita; ex-
ponit, quam facile pietatis pietatis impotenti-
um enim a defunctis Pontifice mandatum prodire po-
tuit vivere, noluit officium illud tanquam ex
sedi auctoritate recitari.

* 10 Reliqua vero advertenda sunt: Pontificum concessionem, ut
Lij. V. supponant iuxta presentium suppositionem, huius
obsequium vitio librare videntur.

* 11 Quae quanta ponderis sint Eminentiis Viris dignentur ex-
ponere, quod ad rem attinet religionissime observa-
re expresse ab Ap. sede officium Immaculatae
conceptionis approbent, eiusque titulus excludendus con-
tra Gregoriano decreto, et alteri contraveniens parti-
cularum velius.

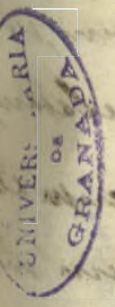
* 12 Sub initium Pontificatus recol. mem. Urbani 8. id
conquisitionis fuit magnorum. Principium coarctatis
in ex ferbum et officium Immaculatae conceptionis
cuiusque possit petitionis ad hunc praesertim, non
est adhibitas consultationes summa decreti fuit
gendum in alterius sententiae praedictum; et idem
vixit fuit concessum

cuius nunc de his q. dicitur al-
lata sub, nec quoniam pene ver-
by referend; ut facile inferri pos-
sit petitioni usque praesertim
no resu

* 13 Adnotanda et insignis, quae fit agnoscitio. Quae
quando fidelium pietati quod officium Immacu-
lationis permissum est, immo concessum (nec)

conventionis vocabulum referendamus pro his temporibus, qui-
bus etiam officium sanctificationis a Sum: Pontif: et signanter
a Julio 3° concessum et approbatum fuit) pro sensu ecclie Catho-
lice firmamus, euleniasticis commendationis titulo confidentissime
decoramus, et quam stitisse et rigore sumamus ab ipis, patet,
dum St. Drum^{us} auctoritati d'icere' profertur, quae si attentius
aspiciantur, ita rem describunt, ut Immaculatae Virginis concep-
tionem, iam ecclie auctoritate definitam supponant.

14 Sed Ecclie S^{tae} fixa est et perpetua consuetudo colendi, non nisi
certam, et indubitam sanctitatem, quod pro comperto habent
S. Bernardus, S. Belfonus ^B et S. Thomas, qui hac unica ratione
Nativitatis Virginis sanctam fuisse tradunt, quia Ecclia
ab antiquo eam celebrat. Nunquam ergo dici potest, ex Ecclie
sensu celebrari conceptionem in primo instanti immaculatae
hoc enim adhuc est indefinitum, et ideo dubitationi subiectum,
qui aliter dixerint, videant, quomodo hereticorum os obtu-
ere valeant, qui aduersus infallibilem Ecclie iudicium
calumnias ingeminant.

15 Reue' Belarminus Chemonis respondens arguenti, nos celebra-
re quod nescimus, dum fatimus contradictionem de concep-
tione adhae incertam; obiectum, est, primarium cultus in
haec celebritate esse primam gratiam Virgini collatae abha-
rendo a tempore, seu instanti, quo collata fuerit; quod huius-
modi ex d. Thoma docente celebrari festum conceptionis ratione
sanctificationis eius facta in utero matris, quia enim incertum
est, quo die, quoque temporis momento eius sanctificatio facta
sit, reue' euleniasticam memoriam eius agi de anniversario
conceptionis: non instituantur ab euleniasticis festiuitates

* 15
c. 16
art. 2

intra has, vel illas que, facti possunt opiniones. In
dubia et in opinione posita non proponitur colenda;
et per se respiciunt obiectum cultus; secundario vero
num pietas.

16

Quare necessario dicendum est, sanctitatem conceptionis
que colitur in Ecclesia catholica et iuxta sententiam
catholicam, non esse illam, quam aliqui in primo in-
stanti, neque illam, que ab alijs ponitur in V. instan-
tium. Dubium est, et opinabile et a parte rei de-
se potest: sed est illa sanctitas pro instanti illi, que
fuit sancta.

17

Ex his conuenit argumentum a Verbis responsionis de-
quicumque celebrant nram sanctam conceptionem
in, quod idem sit, sanctum et immaculatum, ut
euleriam celebrare conceptionem immaculatam
celebrat eam sanctam. Vox sancta in tempore
hic intente tam primum quam secundum in-
complectitur, sicut abstrahit a t. l. v. et cum
nisi positius sufficit ut in altero instanti neque
Vox autem immaculata exprimit sanctitatem
negatiuam, hoc est per negationem cuiuscumque
idei videtur excludere maculam pro quocumque
instanti et per consequens minus apte, ac minus
proprie ad certam instantiam referri potest.

18

De eam ^{ide} omnino eadem sanctitatem, et immaculatam
per hoc inferitur, conceptio dicitur sancta, ergo
immaculata. Ratio est, quia vox sancta necessitate
est alligata et uere conuenit Conceptioni Virgini

instans, quo fuit sanata. Non autem immaculata et alterius
 opinionis proestabatur, quod probatur ad sacerdotem ex ipsa
 Adversariorum scriptura et ex eorum supplicii libello clarissi-
 me per immaculatam conceptionem, sententiam quam ipse
 mentur, intelligant, et cuius definitiones hinc artibus, saltem
 indirecte extrahere contendunt. Itaque vox immaculata cuius
 usum petunt, non se habet indifferenti ad utrumque instans,
 licet vox sanata; ideo ante controversie definitionem ab illa
 voce abstinendum est, vel certe non est positiva eulæ ap-
 probatione promittenda.

Indulgentiarum concessionem obijciunt non solum ac i. illæ contro-
 versiam dirimerent. Argumentum decantatum, cui occurrit
 Euellmus Estius Do. Duacensis, dicens indulgentias non esse
 concessas opinioni sed pietati. Novimus equidem in huiusmo-
 di concessionibus titulos Ecclesiarum Confraternitatum suppo-
 ni, non diligenter exquisi. si quis colligeret et in argumentum
 redigere indulgentias obventas titulo epistolæ a Messanen-
 sis Beate Virginis Mariae adscriptæ iam non esset inter
 apochrypha rejicienda, si hæc auctoritas urgeret.

Immo quod proprius ad rem nostram accedit, dum acm aduersus
 titulum Mellarij Immaculate Conceptionis apostolice sedes
 dignis de causis auerigit, confraternitates deleat, et publicum
 eius exercitium penaliter prohibet, innumere extrahend
 Indulgentiæ; ergo Mellarij Confraternitates auctoritate
 eulæ firmantur simul et abrogantur? Hæc magis urgere,
 ubi de expresse veritate agitur. In controversia de concep-
 tione eulæ inanes pram foveat inventionem utriusq; parti-
 tis opinantium sine præiudicio veritatis et non intellectus

20

assenimus, sed uoluntatis pios motus spiritualibus
prosequimus.

* 21. Subitur approbatio uoti quarundam Monialium
inmaculatae conceptionis; sed idem respondemus,
nem scilicet ad nouentium pietatem referri; non
quem Pontificum diplomata recitative tantum
non uero dispositiue. Nec inconuenienter approbatio
particularem, quae erga praeuocabilem opinionem
uotionem gerit; non enim aliquid falsum approbatur
prius modus uiuendi non modus opinandi corripitur.

* 22. Magna uis fit in eo, quod Summi Pontifices quomodo
rum, uel pietati uel opinioni obsecundantes, titulu
culatae conceptionis in suis Bullis admiserunt, quae
recitatiue; non tamen illi definitiue adherendo.
go titulum eundem non admittet Summus Pontifex
Innocentius X. nihil tamen definiendo et ita
tium pietatem tantummodo pie forendo? Quae
obiectionis summa uidetur.

* 23. Sed et nos interrogando obiectionem soluemus. Antiqui
perentes nam enumeramus Pontifices Romanos
non recitatiue, nec dubitantes, sed assertiue et cl
uunt, B. Virginem, in originali peccato fuisse concep
mus pro nomine Innocentij 9. uerba: Eua siquidem
pe producta, sed filios produxit in culpa; Virgo
uota fuit quidem in culpa producta, sed filium
pe produxit. Innocentij 8. Spiritus sanctus prae
gine uenerat, quando in utero matris animam
ginali peccato mundauit & Innocentij V. Beati

vero matris sanctificata, non ante animationem, quia tunc gratia capax non erat, nec etiam in ipsa animatione, quia tunc originale peccatum non contraxisset, et sic non equiverit universali xpi Redemptione, quod non est dicendum sed sic considerandum est, quid ubi post animationem, vel ipsa de vel hora, non tamen ipso momento a peccato fuerit per gratiam mundata, et sanctificata, aliter fuit equalis puritatis cum xpo, hoc non est dicendum.

Quare ergo sumus d. N. Innocentius ^{mus} X^{mus}, Innocentius praedecessores (quomodocumque loquuti sunt) laudabiliter non sequemur? Quicquid pro responsa offeratur, et nostram et ipsorum obiectivam solvet. Itaque quaestiones, temporum discretio, contentus inter fideles, posteriora Pontificum decreta attendenda sunt. Haec loquendi formulae prudenter, ac moderata moderantur atque praescribunt.

Habemus evidens experimentum nullatenus praeterendum: origines a fel. rec. Urbano VIII religio militaris sub Invocatione Conceptionis Dei parit, in stantibus duobus Manu, et Nivern. quorum titulus exprimitur in Bulla incipiente Immaculabilis & diligentissime caueatur, ut verbum Immaculatae iungatur Virgini, non autem Conceptioni, et cum in aliqua impressione Romae tunc facta, titulus Immaculatae Conceptionis, vel per errorem, vel per fraudem irrepperit, sedulo mandante Pope emendatus fuit, et recollectus, ut probe intelligamus, Urbanum noluisse in praesenti tam quaestiones in Immaculatae Conceptionis titulo, non tantum dispositivae, sed neque etiam recitativae, nec praedictorum Ducum pietatem referendo, cum tamen Julij A.

Leoni X., siquid non ignoraret exempla.

* 26

Hinc patet, decretum, immo' decretum a Sacra Congregatione Pontificia Urbana emanatum circa Titulum hunc non esse quocumque privatum inuentum, quod nonnulli autem perperam opinantur, sed ipsius Summi Pontificis eodem apostolico zeludentis mandatum.

* 27

Recentiora ergo ex utraque parte sequenda sunt, nam si uoluerimus multiplicata pro summo Predicamento, hoc Thomae sententia quam pro opposita citabimus, quae uoluntatem, cum de principali questione non agatur uel apochryphas Apostolorum definitiones, ac confictas uel ueritas ac conuicta miracula, ad Bullas aduersatas recentiora.

* 28

Banlicensem concilium in hac parte merito requiritur. Decretum Romanae sedes accipere formulam ab Aephanio illud ipsum decretum in odium defensum Celestini Pontificis uoluerunt, ut protestatus Cardinalis Turcecemata in de Veritate Conceptionis ad calcem.

* 29

Cum S. D. Fracis sentimus omnino immaculatam Conceptionem sed iuxta' relationem Menologium editum a Genebrado, quod equiuocationem ostendit. Conceptio Virginis uenit in Martij, q. uero' Decembris uenit Conceptio S. Annarionem ergo actiua, qua Virgo concipit xpm' Dnum' uel get immaculata, sed ubi agitur de conceptione passiva in utero s. utraque Virgo fuit concepta Menologij autem uel inutilis est uel deprauata.

* 30

Imperiti Concionatores dicant haec populis licenter obuia sed frequenter in st. officio temeritatis penas luunt. Idem iudicium fecerunt alij, non ideo eorum conuicti

banari, quia non expresse damnantur.

Univerſitatem, doctorum, aliorumque opinantium obſervari mul-
tudo; ſed nota ponderanda ſunt non numeranda, nec populorum
conſentus definitiones fidei facit vel cogere poſſunt, ut ſunt. Ariana
na heretiſ fere in omnes inſualuit, et certe S. Hieron^{mo} ingemiscens
totum orbem Arianum ſeſta miratus eſt. ſub Pontifice S. Stepho
fere Culeſia duobus tantum vel tribus episcopis revertentibus
in anabaptiſmum abiit; quia tamen non adſuit ſummi Pon-
tificis conſentus, in quo infallibilitatis privilegium reſidet, ec-
cleſie non erravit, nihilominus mirum eſt, quo in huius que-
ſtionis adde duci fuerint S. Iſidorus, et Valentinus alia ex-
pendendi una cum illis, que de maiore, vel minore opi-
nionum probabilitate tanguntur, preſentis enim inſpecti-
onis non ſunt

an. 359.
et 49.

Agitur præſente de Titulo Immaculatae non conceptionis, ſed
Virginis annuendo ex decretis ſacre Congregationis ad
mentes Gregorij XV. et Urbani VIII; quod tamen hoc argu-
mento adhuc impugnatur: licet ſcribere et typis man-
dare propoſitionem hanc S. Virgo fuit immunis a cul-
pa originali, quare non licet ſcribere hæc verba: Con-
ceptio Immaculata? Vel ſensus eſt idem, vel non. Ari-
gnetus ergo in quo differunt, ſi minus decretum revoceſ.

33

ſed respondeamus, hæc duo differre in modo ſignificandi; pro-
poſitis enim, que affirmat, vel negat, indicat ſentus et opini-
onem privatam proferentis, terminus vero complexus
et præſertim epithetum, ſeu attributum impoſerat Prin-
cipis, vel Univerſitatis approbationem conſentum, ut cum di-
cimus: Magnus dur; aliud conſeipi, tanquam iudicamus:

hic dux est magnus; vel mare est Magnus Doctor alius
magnus, quem ubi dicitur Albertus Magnus: enunciatio
sum enunciatio; simplex prolatio illius termini magis
communis et approbatae contentus, habet rationem quodammodo
indignam quandam et est autonomicum dicitur. Ita hinc
banc: Conceptio immaculata, facile censei potest
muni, immo ex seclens, contentu hanc veritatem
na controuersis, quod ante definitionem omnino fugit
est; hoc autem in propositione non contingit ut dicitur
refertur ad priuata scribentis sententiam, ideo casum
unum admittitur, aliud prohibetur.

* 34. Discrimen hoc ratione hinc dicitur, nam termini sunt pro
sermonum, in principijs autem omnes conueniunt,
go profertur per modum termini uidentur om
troueriam excludere. Itaque absolute conceptus immo
uniuersales acceptionem significare, uel supponere
ut in primis instans Immaculata: ita autem om
nise uerum falsum est; sed ex singulis Pontificum de
rum et aliter opinari.

* 35. Immo dabo et non concessio, quod non differant propo
situs, quo ad sensum, adhuc locus est illam per
hunc uerum prohibendi, quod euidenter probamus.
Idiomate tantum non sensu haec duae propositiones
non contraxit manulam originalem, et la B. Verge
haec contracta la manula originale: ex decretis tamen
prima propositio scribi potest, non autem secunda.
Sij sunt haec. Nemo de hac ipsa questione ueritate
tatis, aut necessitate preterea. uulgaris sermone

vel dicere presumat; sed ergo idiomatis differentia
 sufficit ut Pontifex ex duabus idem omnino manibus
 propositionibus, altera permittat, altera veteri ad euitan-
 dā viciū et simplicium consentiones, ita ad eundem
 finem permittimus quidem impressiones propositionis
 negativae sed titulus immaculatae conceptionis prohibeant,
 nam licet idem esset articulus verus, alia tamen est ratio
 tituli quam exinde omnes intelligunt praesertim in
 librorum titulis oculis omnium perviis, qui facile ex
 eorum approbatione et impressione contravenias deitem
 putabunt, ac vera desperentur.

6 Animadvertendum tamen obiter, quod quae imprimuntur,
 requirunt superiorum approbationem; itaque res im-
 presse non nihil ponderis et auctoritatis ex imprimen-
 di facultate sibi comparat, praesertim in Urbe, ubi Maggi-
 ster sacri Palatii est immediatus Minister Pontificis;
 extra Urbem Inquisitores sunt Apostolicae sedis dele-
 gati; quae ergo imprimenda concedunt, non definiunt
 quidem de fide sed ita roborant, ut ex Apostolicae sedis au-
 thoritate publici Juris facta censeant; nec ignari tan-
 tum, sed etiam viri docti in hac materia paulo fer-
 ventiores, quid argumenti non tumerent ex Roma-
 na impressione si ex his, quae concionantes in sacello
 Pontificio loquuntur sibi ipsi non levis blandiantur.
 Si in hac materia decretum sacrae Congregationis ad magni
 Principis Instanciam revocetur vel infirmetur, obe-
 dientia quam in reliquis contrariis decretis exigit
 eadem sacra Congregatio fortasse minuetur; hoc enim

114
exempto quaque' de eorum firmitate, vel re
te potest dubitare. Et titulus uniuersaliter
eius potestatem in iudicio contradictorio concedi
iam sub inflati uictoriae principalem causa
qui uel inuito summas Caleria. Deinde uictoria
concedunt.

Hoc haec millime' subijcimus in re tam graui solu
tio sufficere potest, ut nihil ulterius inueniamus
cum nihil praeter definitionem agendum superius

